

YHM

עמוד 145 ביומן

המשך ברור החזיתמטעים

אין ברצוני לפטם את החברים במספרים. בזמן הקרוב אקדיש לזה סקירה מיוחדת, ואז החברים יוכלו לקבל מושג פחות או יותר ברור מפוריות הזנים השונים של הפרות, התאקלמות הזנים השונים, הפרות שנשקף להם עתיד וכו'. כרגע אני אסתפק רק בשאלת העבודה. נדמה לי שהמספרים הקצרים שמסר לביש באספה, הוכיחו לחברים שהמטעים הגיעו למצב של תשלום יום עבודה, וגם יותר מזה. ואין נדמה לי אף חבר בינינו, שלא רוצה שאנו השנה נעשה משהו בשביל הגדלת הענף.

מכל השתילים שנמצאים לרשותנו, ציינתי לערך 545 עצי פרי שלדעתי מכול הטעמים רצוי שאנו השנה ניטע אותם. 125 שזיפים מורכבים על שקד. כל השזיפים שישנם במטע שלנו מורכבים על מירוקלן. בחרתי מכול זן לערך 25 30 עץ. זנים שפוריותם לא מוטלת בספק. ישנם גם ביניהם שזיפים מאוחרים מאוד שהם ינטעו רק במטע אם והשזיפים מתבשלים בחודש ספטמבר ומחירים יקר מאוד בשוק.

90 אפרסקים, מהם 50-60 אלברטו. הרכב לעצים הללו נלקח מהעץ של מטע אם שפוריותו גדולה מאוד, ושלושים אפרסקים יתר הזנים. את האפרסקים ניטע במקום שתהיה אפשרות להשקות אותם. וגם לפי דעת השוללים אפשר יהיה לקוות מדונם כזה 50 לירות.

20 אגסים, 10 דובדבנים, שבמקרה יש לנו שתילים יפים מאוד.

300 תפוחים בינהים 75 טרנפרנט בנש (תפוח מוקדם) 30 רום ביוטי שעדיין איננו במטע שלנו, 17 ריו דה ריניט פרי יוצא מהכלל, גם פוריות גדולה, 30 גרנד אלכסנדר שהרכב נלקח מהמטע שלנו, 65 דלישס שאין עוד אצלנו, 15 קולקציה ממתע אם, 30 פיסרוד (אין כמוהו שקבענו פרס בעדו), 30 וריניט זן קנדי 10 = 300 תפוחים, 125 שזיפים, 90 אפרסקים, 20 אגסים, 10 דובדבנים. 545.

משתלה של 2000 כנות שהזמנו מצרפת, 2000 שקדים וכנות מקומיות.

אני מציע 1000 גפנים מילואים בכרם שלנו: מוסקט המבורגי מורכב על – 41. מובן שאנו צריכים לנטוע 25 דונם כרם, אבל אני מציע רק 1000 בשביל לא לחרוש שטח ריק בכרם...

YHM

עמוד 146 ביומן

בהתאם לתכנית למשך החדשיים, אני חושב שאפשר להקדיש 50 יום לחודש בשביל נטיעה חדשה. זאת אומרת במשך חדשיים 100 ימי עבודה. חלק מהם נשקיע בחרישה ובסקול הכרחי ואת הבורות נוכל להעביר על ידי רכוז של כמה ימים לבורות. אנו נפתח בורות של 60 סנטימטר ואני חושב שנספיק 10 בורות לאדם. אז נוכל בחמישים יום לעשות 500 בור. ברור רק דבר אחד שאין לנו זמן עכשיו להתעסק בהכשרה מרובה. ומפני זה אני מעיז להציע שאנו לוקחים את העמק לנטיעה. ותקותי שבשנה הבאה יגיע תורם של הזתים. אנו בטח שנעקור את הלא טובים, ונשאיר לנו רק 50 זית שנטפל בהם, וגם הם ישלמו לנו בכבוד את יום עבודה. לגמרי לא קשה יהיה אז לקבל 75 ג מכל עץ. השטח שיתפנה יוטע מחדש ואז נקבל שטח מרוכז ויפה של עצי פרי שיהיה כדאי לעבוד וטיפול.

אני לוקח בחשבון את החלקה שכבר מוטעמת לנטיעה בעמק המערבי שם ניטע שזיפים 70 עץ. אם הזמן ירשה לנו נכשיר את החלקה על יד האקוודוקט, ונוכל במקום משתלת עצי פרי, שהשנה נעקור את השתילים לנטוע שם 125 תפוחים ואז גם נקבל שטח מרוכז ויפה בעמק המערבי.

לדעתי, בקשר עם ההכרח של הנטיעה השנה, כדאי לנו לותר השנה ואולי גם עוד שנה על החציר ועל חלק מהירקות. אשר לירקות נוכל גם לעשותם בין העצים החדשים שיוטעו, ואז אפשר יהיה לגשת תיכף לחרישה ולעבודה.

את המשתלה, חלק אני מציע על יד הכביש על חלקת התות. שם יהיו התפוחים. והשקדים נעשה בין שטח של עצי פרי.

הדיון בשאלת התוכנית תכוף, כי זה קשור עם זיבול הפלחה, הכנת הקרקע למטעים, שתי חרשות לפני הגשמים בקשר עם היבליה.

יצחק

25.10

המשך יבוא

YHM

עמוד 147 ביומן

המשך בירור חזית עבודה

שאלת המים

הנדון במכתבי הפעם, לא מאין ניקח מים, ואם יש לנו מים במידה מספקת לשתייה ולהשקאה. לזה כבר הקדשתי כמה מילים בשאלת מי הגשם. כונתי עכשיו להתעכב על סדור מי שתייה. כשאין מים אין בזה עלבון. מים בארץ ישראל בכלל, ובפרט בסביבות ירושלים, לא דבר של מה בכך. אבל מעט המים שיש לנו, כדאי לקבל אותם בסדר. אצלנו דווקא הצד הזה לקוי מאד, ויש לפעמים שבגלל אי סדור מתאים, אנו גורמים לנו הפסדים לא קטנים בכספים, וכולם מתהלכים בעצבנות ומחפשים את האשם ואת השעיר לעזאזל, וגם קשה למצוא אותו.

האי סדורים בקוי המים גורמים לנו להשקאה של עשרות ימים נוספים ללא כל תועלת וטעם. זה שלוש ארבע שנים שאני מדבר על העברת קו מים מיוחד של 2 צול, מהברכה הגדולה עד מחסן ההספקה. ומהצנור הראשי הזה המים יתחלקו לענפים שונים: לרפת, ללולים, בית הספר הבתים והרפת התחתונה וכו'. לא מעט דיברתי גם על זה שנחליף את קו המים הראשי מהמעין עד הברכה, שהצנורות יעברו באורך הודי עד הברכה התחתונה, ומשם לעליונה. יש בזה קמוץ של יותר מ 300 מטר צנורות, אבל על זה נתעכב בשנה הקרובה, ועכשיו נתרכז רק על ההצעה הראשונה. בגלל זה שכל הברזים מחוברים לקו הראשי שמכניס את המים לברכות, מרוב דפיקות המוטור כל הברזים נוזלים, אין כל אפשרות לסדר ברזים אוטומטיים בלולים ובשקתות. אפשר לסכם בשתי מילים כל זמן שלא נסדר קו מוצא של 2 צול מינימום מהברכה העליונה שום התחכמויות מצדנו לא יועילו. ועמלנו לסדר את מעט המים שיש לנו, שנקבל אותם בכבוד, יהיה לשווא. יש לי גם הרושם שכל המתנגדים להצעה הזו במשך כל השנים, גם כן באו למסקנה שאין עצה אחרת. הרבה כבר פעלנו בכיוון זה. במקרים שישנם תקונים אנו משתדלים לסדר את כל קוי המים בקווים ישרים לצדי הדרכים והכביש ולא כתמיד בצורה אלכסונית. עם סידור קו מוצא ראשי, נסדר מים על..... ובמחסני הספקה עם צינורות גומי שיהיו סגורים בתוך ארגזים על מנעולים. שבכול מקרה של שרפה, נוכל תכף להתחיל בפעולה. העבודה הזו קשורה בהשקעה של 20 לירות, 40-50 ימי עבודה. בקשר עם מצוקת העבודה, אני מסכים שנעשה תכף חלק מהעבודה הזו. להוציא מהברכה העליונה צנורות של 2 צול, מבלי להבדיל את קו מוצא המים מקו הכנסת המים. מובן שהסדור החלקי הזה יִדְקָה לזמן... את הסדור הסופי, ומאוד לא הייתי רוצה בזה. אבל בליט ברירה בוחרים את האפשרי והניתן לסדור תכף.

YHM

עמוד 148 ביומן

1.11.1935

34 בשאלת הנטיעה

טרם עברה הועדה לקביעת המקומות לנטיעה בתחילה. באסיפה שדנו על התכנית התקבלה החלטה: לקבע את העמקים משני צדי הודי למטעים ולעת עתה השנה להשאיר את העמק מצד שמאל של הודי לירקות. (ב) לקבוע שטח מתאים לירקות לתמיד. שהשטח יהיה קבוע.

שוב עברתי יחידי את השטחים והנני רוצה בפעם מיותרת לחוות את דעתי. לא כל שנה אנו נוטעים. לא כל שנה יש לנו שתילים טובים לנטיעת. ואם ישנה תקוה שהשנה נוכל לנטוע 500 עצים אז כדאי לנטוע אותם בצורה מתאימה ויפה, שהמשך הנטיעה לשנים הבאות תהיה קשורה. חלק גדול מהעמק לצד ימין של הודי צר, ויותר משורה או שתי שורות של עצים לא יכולים לנטוע. אין זה בריא לעצים שהם קרובים לגדרות, ויש בזה משום הפסד של קרקע. ואני חושב שהחלק הזה צריך להישאר עוד להרבה שנים לירקות. השטח השני לירקות צרכים להיות כל החלקות החל מהכביש שלנו עד העמק. בחשבון זה רוב חלקות של המשתלה האמריקנית. וכל השטח החל מהחלקה שנטוע תפוחים עד מטע אם, ואחר כך להתחבר עם העצים שנטועים עכשיו על המדרגות לצד הכביש, בקו ישר עם שביל הקיץ (קוף?), צריך להיות מוקדש למטעים לשנים הקרובות. והשנה להתחיל מהמשך החלקה של התפוחים.

אל לנו להיות להוטים להפסד של מה בכך, ודוקא להשאיר השנה את השטח הזה, ולנטוע עליו דוקא בשנה הבאה.

(בהמשך העמוד למטה יצחק מצייר איור נהדר של השטח.)

YHM

עמוד 149 ביומן

להליכתי העירה

כתמיד כן גם הפעם הקבוצה מעמידה בראש את ענייני תנובה ואת ענייני המשק במדרגה שניה. תנובה צריכה לבנות בנין. ואת הבנין מנהל אדם מנוסה שבקי מאוד בכל עבודות בנין. אבל בשביל לסדר את עבודות הבנין בכל מאה אחוז בשביל זה גם מציעים אותי לעזרה. בדיוק בתקופה שאנו רוצים להתכונן לנטיעה השנה ערב הזמור, גזום הזתים, פתיחת הצלחות והזבול. בזמן שהחברים בבנין על המקום זקוקים לעזרה לא פחות מקבוצת אנשים בעיר שזקוקים לעזרת הקבוצה. אבל קשה להסביר לחברים מה חסר לנו בבית. מה הוא הבורג שחסר למכונה שלנו. מדוע באמת לא הכול מסודר אצלנו כפי שאנו רוצים. אם לא הצלחתי להסביר את מצב העניינים אצלנו לחברים, לא אצליח גם הפעם. כי בהנהלת החשבונות אין כפי הנראה הבדל בספרים כנראה העקר שהחשבון ישתנה וזה כאילו מספיק. לדעתי אסור לנו עכשיו במצבנו – בזמן שרוב האנשים חדשים, לשלוח את החברים הותיקים העירה, בשביל שיסדרו את ענייני העיר.

בהתחלת השנה כאילו באנו לידי הסכם: שאנו מצמצמים את גבולותינו, ומתרכזים יותר במשק ובענפי המשק. אבל כשבאה המציאות אז אנו לגמרי שוכחים את אשר הבטחנו. עוד טרם שבו הקודמים והנה חדשים מוכנים ללכת העירה. אף שמו של משה בין המועמדים.

אני לא רוצה לחדש במכתבי זה. רצוני הפעם כמו תמיד שנתרכז סביב היצירה המשקית. לשלוח העירה רק את החברים שלרגלי מצב בריאותם העבודה בעיר תהיה יותר נוחה בשבילם לזמן מה. להתמסר לענפים הקימים ולשכללם. להשתדל את רוב העבודות לעשות בעצמנו ובהתאם ליכולתנו לספק את דרישות החברים.

יצחק 9.11.1934

YHM

עמוד 150 ביומן

לסידור העבודה 17.11.1934

אמנם עניני העבודה פחות או יותר ברורים לחברים. כל הזמן אנו משתדלים להתנהג בהתאם לתכניות העבודה אשר קבענו לחודשים אוקטובר נובמבר דצמבר. מחוץ לעבודת הגן הערכות התאימו למציאות, ולאט לאט מספקים לפי האפשרות את הצרכים של החברים, וגם את עבודות הבניין ההכרחיות. בשביל להמנע מזעזועים ואי נעימויות, היינו מוכרחים לנהוג עד עכשיו שאת רוב ימי העבודה להשקיע בבנינים וסידורים. גם חלק לא קטן הושקע בהוצאת זבל וטפולים בזבל. לעבודה החקלאית הקדשנו את המנימום. אפשר להגיד שגמרנו את המסיקה לערך בכבוד, ובאיטיות ידוע זבלנו את הכרמים (אמנם לא גמרנו לזבל את כל השטח שחשבנו, אבל רוב מזה שחשבנו מילאנו). ויותר מזה לא עסקנו. לא מפני זה שלא הבטחנו לנו ימי עבודה בתוכניות העבודה, או לא מפני זה שלא היה צורך בכך. הסיבות שגרמו לכך שזנחתי את העבודה העונתית החקלאית רבות מאוד והעקריות הן חוסר במנימום של אנשים קבועים. והעקר, אפילו היחידי הקבוע גם כן לרגלי הרבה מאוד סיבות, התמסר במשך 10 השבועות כמעט לכול אבל לא למטעים.

עכשיו לדעתי צריך לבוא מפנה חדש בסידור העבודה. רוב ימי העבודה צריכים להיות מוקדשים לחקלאות והחלק היותר קטן לבנינים. יצטרכו גם לסדר את הפלוגות שפעם דברו עליהן. בעבודות בנין יעבדו: 2 בנפחיה: אריה, יצחק, 1 בתקונים צבי. 3 בבנין ורזנר, לבנון, ישעיהו = 6. השבוע בטח נסדר את בית המלאכה, ואז בימות גשם נוכל להוסיף מספר אנשים לבנין בימות גשם. לעומת זאת יצטרכו החברים מהבנין להשתתף בחפירת הבורות.

3-4 עגלונים קבועים: גרינברג, שלמה, צבי, שאול, ואז ישארו לעבודות זבול, פתיחת צלחות, והכשרות 4-5 חברים. יצחק, יוסקה, מיכאל, נחום, ייבה, מרים? בשביל כל עבודות העונה. הזמן די מוגבל, ובעקר שהוא לא נתון בידנו, כי עונת הגשמים מתקרבת, וקשה לדעת מה תהיינה אפשרויותנו בעבודות השדה. מנסיוננו המר אנו כבר יודעים שעם התחלת הגשמים כמעט נפסקת העבודה הנורמלית בשדה, לכן יש במשך השבועים שלושת השבועות הקרובים לגמור את העקר: פתיחת הבורות 5-6 ימים של כל החברים, פתיחת הצלחות והזבול של עצי פרי, סקול והכשרת השטחים הזקוקים לחרישה. הסיקולים והכשרות לאחר חפירת הבורות נשמור לאחרונה.

מובן שתנתן הזדמנות לכולם לחוות דעה בסדור השבוע או יותר, ובאופן מיוחד נתעכב בשבת זו בסדור העבודה. אבל הייתי רוצה שנדע, ונוכל לותר על הרבה דברים שאמנם נחוצים לנו מאוד, אבל שנוכל להשיג אותם גם כעבור שלושת השבועות שצרכים להיות מיועדים ליצירה החקלאית.

יצחק